

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.fst@regeringskansliet.se

Behov av hjälp med andning och sondmatning- yttrande till Socialdepartementet över promemoria

Linköpings kommun är av den uppfattningen att hjälp med andning samt sondmatning rimligen bör utgöra grundläggande behov varför nämnden inte har något att erinra mot att de två hjälpbehoven tas med i uppräkningslistan som återfinns i 9 a § LSS.

Linköpings kommun vill emellertid med anledning av förslaget ta tillfället i akt att belysa några farhågor och praktiska svårigheter som förvisso redan idag föreligger men som i och med utökningen riskerar att förstärkas. Kommunens uppfattning är att gränsen mellan vilken medicinsk vård som bör utföras av medicinsk utbildad personal inom Hälso- och sjukvården och vad som genom egenvårdsplaner kan åläggas annan person under de senaste decennierna har förflyttats. I samband med sådan ansvarsövertagning är det, i synnerhet för klienternas personliga säkerhets skull, oerhört viktigt att den sker på ett genomarbetat och ansvarsfullt sätt.

Egenvårdsplaner

Det är kommunens erfarenhet att kvalitén på och innehållet i egenvårdsplaner kraftigt varierar. Vissa planer är nedtecknade på ett sätt som gör det enkelt och tydligt för handläggare och assistent att förstå och följa medan andra är mycket knapphändig, ibland till och med oklart formulerade. Därutöver varierar också bedömningen av vad som lämpligen kan utgöra egenvård. Mot bakgrund av att de grundläggande behoven nu utökas efterfrågar kommunen en översyn och eventuell uppstramning av ramarna för egenvårdsplaner. De personer som arbetar som personlig assistent saknar ofta medicinsk utbildning och för att kunna åta sig och genomföra ett assistansuppdrag innefattande sjukvårdande element krävs att instruktioner och mandat är tydligt formulerade och klart avgränsade.

Nasogastrisk sond

I sammanhanget vill kommunen också uttrycka en undran och viss oro över huruvida de nu föreslagna grundläggande behoven även avser nasogastrisk sondmatning. Utifrån att nasogastrisk sondmatning är förknippat med stora risker samt att allvarliga incidenter inträffat har medicinskt ansvarig

sjuksköterska (MAS) i Linköpings kommun beslutat att nasogastrisk sond bara får hanteras av sjuksköterska (eller liten begränsad krets boendepersonal) på de kommunala boendena. Om sonden inte sitter helt rätt kan patienten i värsta fall kvävas. Bedömningen av huruvida det är lämpligt att nasogastrisk sondmatning föreskrivs som egenvård ligger givetvis inom hälso-och sjukvårdens ansvarsområden men det är av stor vikt att frågan noga utreds och att samstämmighet råder. Linköpings kommun har farhågor kring hur verkställighet av nasogastrisk sondmatning ska kunna ordnas och hur klienternas säkerhet ska kunna garanteras, hög personalomsättning kan också befaras när det gäller dessa klienter (se nedanstående resonemang kring verkställighet).

Verkställigheten av gynnande assistansbeslut

Redan idag råder vissa svårigheter med verkställigheten av gynnande assistansbeslut enligt LSS. Det gäller i synnerhet personlig assistans för barn och vuxna med omfattande medicinska behov. I motivuttalanden och av praxis på LSS-området framförs ofta att assistansen är tänkt att utföras av en liten krets personer. Det är givetvis en önskvärd situation men som i praktiken tyvärr ligger långt från verkligheten. Personalomsättningen är ofta hög bland assistenter och kommunens erfarenhet är att ju större behov med hjälp kring medicinska behov den enskilde har ju kortare tid stannar assistenten i uppdraget. Detta gäller i synnerhet assistans för barn. De hjälpbehov dessa individer har är ofta riskfyllda moment och det vilar tunga ansvar på assistentens ansvar. De personer som arbetar med personlig assistans har som regel inte medicinsk bakgrund och många upplever det tufft att axla ansvaret för t.ex. ett barns andning eller att avgöra när sjukhusvård är nödvändig i samband med epileptiska anfall o liknande. Detta medför att den personliga assistansen i praktiken inte sällan utförs av föräldrar eller nära anhöriga, man hittar helt enkelt inte assistenter som är beredda att åta sig uppdraget. Det behöver inte vara negativt men kommunen anser att det är av stor vikt att frågan belyses och det är viktigt att man inom alla delar av kedjan är medveten om problematiken.

För Linköpings kommun

Annika Krutzén
Social- och omsorgsnämndens ordförande

Kopia till: beredande nämnd